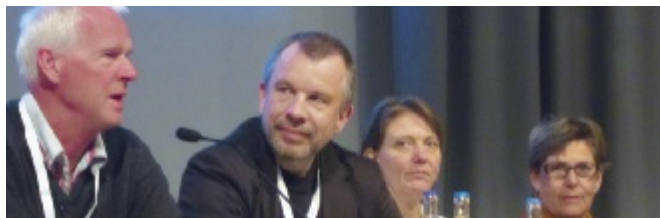

»IT sparar 20 minuters arbetstid«

IT sparar ungefär 20 minuters arbetstid per dag jämfört med pappersdokumentation, uppskattar läkare. Ändå har de allt mindre tid till direkt vård av patienter. Vart tar den tiden vägen? undrar organisationen Users Award.

Informationsteknologi har förändrat arbetet inom vården på många sätt under senare år. Organisationen Users Award har jämfört vårdanställdas erfarenheter av IT år 2010 med en liknande studie utförd 2004, då bara en mindre del av sjukhusen hade IT-baserade journaler. Den så kallade Vård-IT-kartan har gjorts i samarbete med Läkarförbundet, Kommunal, SKTF och Vårdförbundet. 2 000 personer tillfrågades, jämnt fördelat på läkare, sjuksköterskor, undersköterskor och läkarsekreterare. Resultaten är än så länge preliminära.

»Hur mycket tid har användningen av IT sparat per dag jämfört med när dokumentationen var på papper?« lyder en fråga. Läkarna uppskattar 21 minuter, sjuksköterskorna 20 minuter, undersköterskorna 15 minuter och läkarsekreterarna 56 minuter. Det innebär en tidsvinst för Sveriges

»Det finns ofta en märklig attityd till IT inom vården«, säger Bengt Sandblad, professor och medlem i Users Awards forskarpanel (tv). Bilden är från Vitalismässan i Göteborg förra veckan där undersökningen presenterades.

Foto: Ellen Tolestam Heyman

sjukvård som är värd 3 miljarder kronor. Samtidigt anger läkarna att de inte ägnar mer tid åt direkt vård av patienter.

– Siffrorna tyder på ett gap mellan vad vinster i vården används till och vad de borde användas till, säger Torbjörn Lind, projektledare för Users Award, som analyserat resultaten tillsammans med en forskarpanel.

IT-systemen uppfattas som svårare att lära sig och läkarna upplever att patientsäkerheten är lägre än den var 2004.

– Systemen blir allt större och mer komplexa. Det är framför allt läkemedelshandlingen som skapar osäkerhet. Det kan till exempel krävas 26 ologiska klick för att kunna skriva ut ett läkemedel, säger han.

Samtidigt upplevs IT ha

förbättrat arbetssituationen på flera sätt sedan 2004.

– IT-systemen styr inte upplägget på arbetet lika mycket längre. Man kör inte fast lika ofta, man kan backa, säger Torbjörn Lind.

Tillgången till information har också ökat. Det finns helt andra möjligheter till kommunikation med andra enheter, man kan till exempel lättare få tag på en journal från en vårdcentral.

Men vårdpersonal medverkar inte lika mycket i utformningen av IT-systemen nu som 2004.

– Det är allvarligt. Användarmedverkan är en kritisk faktor för att verksamheten ska utvecklas positivt. Trenden inom vården går tvärt emot andra branscher, säger han.

Bengt Sandblad, professor i människa-datorinteraktion

vid Uppsala universitet och medlem i Users Awards forskarpanel, menar att det ofta finns en märklig attityd till IT inom vården.

– IT är det viktigaste verktyget, som ibland tar 50 procent av arbetstiden. Men man kallar inte det arbetet för »riktigt arbete« utan man talar om »administrativ tid« som stjälar annan tid, säger han.

Det finns en låg vilja till engagemang hos ledning och vårdpersonal kring IT-frågor, man lämnar över det åt »IT-folket«, fortsätter han.

– IT-engagemang är inte meriterande inom vården i dag. Attityden behöver förändras!

Han poängterar att införandet av nya IT-system inte bara är en teknisk process utan också bör innebära en förändring av såväl organisation som arbetsprocess. Och att det är en myt att när den unga, datorvana generationen kommer in i vården är problemen med IT-användningen borta.

– Vi har alla samma kognitiva förutsättningar. Äldre kan behöva lära sig vissa detaljer, men det är det lilla problemet. Ett dåligt system är dåligt för alla.

Ellen Tolestam Heyman

Läs mer på lakar.tidningen.se Längre version av nedanstående artikel finns att läsa på vår webbplats.

Deltidsarbetande läkare tycks sjukskriva oftare

Allmänläkare som arbetar deltid tycks sjukskriva sina patienter i större utsträckning än andra. Det är ett av fynden i distriktsläkaren Gunilla Norrméns avhandling, som analyserar faktorer som påverkar beslut om sjukskrivning.

– Att deltidssjukskrivande läkare sjukskrivar mer var jag lite överraskad över, och vad det står för vet jag inte. Det skulle jag vilja titta på lite mer,

säger Gunilla Norrmén, distriktsläkare i Askersund, som försvarade sin avhandling i allmänmedicin (Uppsala universitet) på Universitetssjukhuset i Örebro den 3 maj.

Avhandlingen består av fyra delarbeten baserade på enkätmaterial från 67 allmänläkare och 642 patienter i Örebro län.

Den starkaste faktorn för sjukskrivning är patientens egen bedömning av sin ar-

betsförmåga. Och den bedömningen stämmer oftast överens med doktors bedömning, visar avhandlingen.

– Det är inte så överraskande, så borde det vara. Men i den allmänna debatten hävdas ofta att det är patienten som styr, men jag ser det mer som att patienten vet, säger Gunilla Norrmén.

Ett annat fynd är att patienter som sökte för muskuloskeletala besvär löpte ökad risk för sjukskrivning,

men inte med diagnos som rörde rörelseapparaten. Men när doktorn bedömde att besvaren i huvudsak var kroppsliga, då var sannolikheten för sjukskrivning i stället lägre.

– Jag ser det som att det som uppfattas som diffust är svårt att bedöma, och då kan det hända att man är frikostigare i sin bedömning, säger Gunilla Norrmén.

Elisabet Ohlin